

Бизни кычюбюз, байлыгыбыз да - бирликте эмга культурабызны кеп тюрлюлюгюндеди

Газета издається на балкарском языке с 1924 года.

ЗАМАН

Орта кюн, 2013 жылны 26-чы сентябрь № 185 (19356)

Багысы 3 сомду

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ ВРЕМЯ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Фестивальны ачылыуу

Бирси кюн Жашил театрда «Кавказга мамырлык» деген XVI Халкыла аралы искусстволаны усталарыны фестивалыны кыуанчылы ачылыуу болганды. Анга Шимал-Кавказыны белгили творчестволу кыуумлары, артистлери да кыатыхандыла. Аланы санында Къарачай-Черкесден «Элбрус» кырал тепсеу ансамбль, Къалмуздан «Тюльпан» кырал тепсеу эм жыр коллектив, Волгограддан «Россей казачествону ансамбли» деген илму-чыгъармачылык учреждение, Юг Осетиядан «Симд» кырал тепсеу эм жыр ансамбль, Чеченден «Нур-Жовхар» деген халкы жыр ансамбль эм башхала болгандыла.

Алакат байрамны жарыкь макъамлары

Рита Ашхотова эм Рустам Абанокв Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Арсен Канокваха сёз бергендиле. Ол, халкыланы бирикдирген, уду маъаналы фестивалыны Налчыкде кыуалганына ыразылыгыны билдирип, былай дегенди: «Бек алга кыонакларыбызны, бери жыйылган жерлешерибизни да байрам бла алгъышлайма. Фестиваль хар жылдан кенере барганы, адаманы сейирлери анга есе барганы, кыуандыргъан шартлы. Къабарты-Малкыарны жери кыонакбайлыгы бла, адет-тере тап каланганылыгы бла, миллет шухлукукыа итинуудеуу бла белгенди.
Ала-бабаларыбыз билге мамыр жашаргъа буургъанларын бир заматда да уютмазгъа керекбиз. Бюгюн мен, кыонакларыбыз

Байрамга эчи жылынуу уа Россейни халкы артисти Василий Лановойу келгени бергенди. Концерте жыйылгандыла В. Н. Еджик атлы духовой инструментлени концерт ансамбли ариу классика макъамла бла тубоенди. Фестивальгъа жыйшакман кыуумланы сахнагъа чакыргъандан сора байрамны бардыргъанла Атталаны Азнов,

кыуарган арбазлагъа къаран, культурабызны бир тамырлары болгъанларына тубоенгемме. Аны бла бирге хар бирбинизи энчилигибиз да барды. Ол бек сейирди.

Къабарты-Малкыарда башха-башха дилли жюзден артыкь милдет жашайды. Алай, насыхха, барыбыз да мамырлыкда турабыз, бир бирге тезомлюбюз. Бюгюн-

люкде Кавказыны билге адамлары да ол жоруклагъа итинуудеууле. Былай байрамла да анга себапик этерге деп кыуалдыла. «Кавказга мамырлык» деген XVI Халкыла аралы искусстволаны усталарыны фестивалына да ахшы жол тежейик», - деп бошаганды сёзон Арсен Баширович.

Сора сахнагъа Совет Союзну сыйды артисти, театр бла кинону актёру Василий Лановойу чакыргъандыла. Ол, Налчык-ке бек сыйон келгени билдирип, былай дегенди: «Битеу Москваны культурасыны келечилерини бетинден Къабарты-Малкыарны, бирси республиканы да байрам бла алгъышайма. Бюгюн мында болгъаньма бек кыуанганьма. Кавказыны тарыхлы маданияты барды. Анысы Россейни культурасы да алай биикликке жетелик тыюндэ.

Мен ишлеген Вахтангов атлы театр бла бирге сизни айтбасы жерлеринизде кеп керекбемме, атлары айтылганын поттергиз бл шухлукук жюрюугенме. Сёз ючюн, Расул Гамзатов бла тубоенип, аз кере жылду халда ушакь этмегенбиз. Энтта да ол жылынуу тас этимлей сакланьыргына ышанама. «Кавказга мамырлык» фестивалыны сыйлы борчу миллетлени маданиятыны бирикдирюудеуу да, ол муратына жетгенди», - деп, Кавказгъа аталган ариу назму бла сёзон бошаганды.

Концерте Андзор Хаупаны «Къабарты-Малкыары» деген жыры айтылган кезюуде кызыу къарла келге дерни тохтамай турдула. Тердеча, «Кабардинка» кырал академияны ансамбль, «Балкыария» кырал - фольклор этнография ансамбль да биик усталыкларыны кергозюп, сахнагъа кыонак артистлени чакыргъандыла. Ала да алакат тепсеу-жыр композицияларын кыуачулагъа унутумлазыкь саугъа этгендиле.

Алакат байрамны жарыкь макъамлары дегенди. Къабарты-Малкыарны битеу районларында, элдеринде да биик билимли докторла жетимдейиле. Былай жарысулу буюм битеу Россейде да эспенде. Аны эсе алып, «Земский доктор» деген федерал целевой программа кыуалганды. Энди эдеу урунургъа ыразы болуучу специалистеге бир миллион сом берилде, ала уа анда бек аздан беш жыл ишлере болуучудыла. Терк районгъа биый тогузу жаш врач келгенди: акушерапевт, стоматолог, акушер-

Бетни басмагъа ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат хазырлаганды. Суратланы ХОЛАЛАНЫ Марзият алгъанды.

Пресс-конференция

Идет хазнабыз бла кыралыбызны танышдырыргъа кереклисин айтхандыла

Тюнене «Кавказга мамырлык» деген XVI Халкыла аралы фестивалыны делегацияларыны башчылары журналистле бла тубоенди. Пресс-конференцияда Россейни Юг жаныны халкыларыны миллет культураларын саклауу, культура жаны бла закондетельни базаны итенидириуу юсюнден барганды сёз. Тубошиуге СССР-ни халкы артисти Василий Лановой кыатыханы уа аны бютонад жарыкь этгенди.

Жыйылыугъа келгенге буюм фестивалыны жаланды Кавказы субьектеринде бардырып турмай, аны Москвада, РФ-ни башха улуу шахарларнда да этюдорте кереклигин чертгенди.

Пресс-конференцияны ача, КъМР-ни культура министры Руслан Фиров «Кавказга мамырлык» фестивалы кавказ халкыланы миллет тюрлерин саклау мурат бла башланганын эсгертгенди. «Ол мындан ары да кеп жылланы бизни кыуандырып деп ышанама», - дегенди Руслан Борисович.

Василий Лановой а фестивалы, артыкда бек аны ачылыгынаны жораланган концерт, сейир этдирген, кыуандыргъанын чертгенди. «Тепсеулини алакатлыккылары, артистлени феаулары да айырмалыдыла. Артыгыракъла кыалмукукулагъа бюсюрюгенме. Аланы жырлары, тепсеуленери да башхаладан ахырысы бла да энчи эди. Бютонад эр кишилери ишхалы бла бир ариу кыалмукуку эдиле, анга кеп къаран турдум. Концерт фахмулукукуу байрам болганды», - дегенди.

Василий Сергеевич Нальчиде алгын да болгъанын билдиргенди. Ол бир 8-9 жыл мындан алгъа Горькийни атын жюрюгеттен орус драма театрыны постановкаларындан биринде ойнагъанды.

Фестивалыны чеклеринде уа республикада эки эсгерме ачылыккыды - Элбрус районда жырчы Владимир Высоцкийге, Терекде уа поэт Михаил Лермонтовга. Аны башламчысы постановкаларындан биринде ойнагъанды.

Тубошиуде делегацияларны башчылары да олешгендиле. Адагъе Республиканы культура министры Мухамед Кулов бу мындан ары да болмай биик даражада бардырылыгына шынанынганы белгилегенди. Абхазия Республиканы культура министры орунбасары Джульетта Джеревце да башхала кыуалганылу бардырылыгына ыразылыгыны айтханды.

Аскыри 3-чо бетдеди.

Экономика

Умуллангъыргъан кёрюмюле

Къабарты-Малкыар Республикада тогуз айны ичинде 53002.9 миллион сом багысы сатыу-алыу ишле бардырылгандыла. Ол керюмюде огулган жылыны бу кезюму бла тенглешдиргенде 103.9 проценте келду.

Саулай да адамлагъа продукциядан айтылган кезюуде 25153.5 миллион сомгъа, ашхалыкъ саналмаган товарладан а 27849.4 миллион сом багысы сатылганды. Бу бекюмледе да керюмюде 103.5 эм 104.3 проценте өсгендиле.

Халкыга 13211.5 миллион сом багысы жумуш этилгенди. Ол бытырны бу кезюму бла тенглешдиргенде 105.2 процент болады. Битеу да алып айтханда хакъ асламысында коммуналный, связь, транспорт эм юй ичинде этилген торло-торлю жумушла ючюн теленди.

Август айда потребитель багыланын өлчөми аны алындай бол тенглешдиргенде 99.6 процент болады. Бир айга берилген адамгъа берилген аш-азыккы эм аз багысы августда 2535 сом болганды. Дед билдиргенди КъМР-ни Промышленность эм сатыу-алыу министрствосуна пресс-спубхасындан.

Программа

Эллег докторла келедиле

Къабарты-Малкыарны битеу районларында, элдеринде да биик билимли докторла жетимдейиле. Былай жарысулу буюм битеу Россейде да эспенде. Аны эсе алып, «Земский доктор» деген федерал целевой программа кыуалганды. Энди эдеу урунургъа ыразы болуучу специалистеге бир миллион сом берилде, ала уа анда бек аздан беш жыл ишлере болуучудыла. Терк районгъа биый тогузу жаш врач келгенди: акушерапевт, стоматолог, акушер-

гинеколог, терт пешатар. Энди эллиени, шахаргъа бармагъанлай, багылыргъа онглары барды. Ара район болъныцаны баш врачы Саламат Шихаматовга айтхангга кере, тогуз врач да биришер миллион алгъандыла. Энди, Антон Чеховну заманында, земский докторла, къаргъа, жауунга, сууккыа къарамай, саусузга заманында барып, болуучулардыла деп инаырныгъа болуучуды.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Экология

Ал сатырда

«Жашил патруль» деген битеу-россей жамуат организация Россейни субьектерини арасында экология жаны бла рейтингни 2008 жылдан бери бардырады. Биыйыл Къабарты-Малкыар Республика ол тизмеде биринчи жерге тиешли болганды.

Андан тышынды да, бу жаз бардырылганын тинтиуде, табийгатыны кыруулагъандан сора да, социално-экологический эм промышленно-экологический индиклени да эсе алдыла. Ол жаны бла республика тогуз позицияда кетюрюлюп онекинчи жери алганды. Проектни болгъаныны баш магъанасы - информация материаллыны жыртыгъа, айыргыгъа, эсгерге эм эскерлерни оюмлары ачыклагъады.

Бизни корр.

Гала - концерт

Ахшы муратла туудургъан, огъурлу ишлеге талпындыргъан такъыйкъала

Тюнене эрттенликде «Синдиакъонакъ юде этген конференциядан сора фестивалъга къатышхана Абхазияны майданына тебирегендиле. Анда «Бурингулу Кавказын макъамлары» деген фольклор-этнография байрам къуралгъанды. Алайда республиканы шахар округлары бла районлары бир бирге ушмагъан, ариу жасалгъан энчи арбазларын къурагъандыла. Алайда къол усталаны чыгъармаларын, харжонлюк жашауларындан фотоаппарат бла алынган сурат кермючлерин, миллет аш-азыкъланы татыуларын керюрге онг болгъанды.

Уллу сахнада уа артистлени парады этгенди. Келген коллективлени сыйлы грамотала бла да сауғалагъандыла. Фестивальны къууанчы гала-концертини къонакълары миллет энчилеклери болгъан сейир номерле хазырлагъандыла. Къыраууланы өз чыгъармачылыклары бла Адигея Республиканы халкъ жырла бла төпсеулини «Исламей-кырал ансамбли, РСО-Аланияны камерный хору, Ставрополь крайдан «Вольная степь» деген төпсеу-жыр къауум эм биси белгили коллективле, жырчыла да танышдыргъандыла.

Къабарты-Малкъарны артистлери да ачыкълагъандыла концертте кеслерини усталыкълары. «Балария» къырал фольклор-этнографиялы ансамбль, «Кабардинка» къырал академиялы ансамбль, Төппеланы Алим, Гергъоькъланы Халимат, Аус Зеушев, «Ийман» жыр къауум, Али Ташло бла Мухаддин Батыров да миллет шөүхлюкуну фестивалына кеслерини айырма юлюшлерин къошхандыла.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ НАЖАБАТ.
Суратланы **ХОПАЛАНЫ**
Марзият алгъанды.

